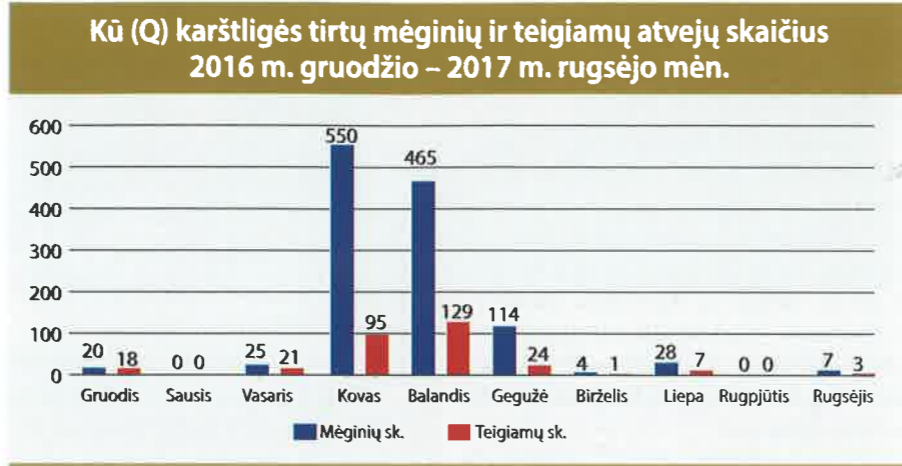

Europos Sąjungos (ES) teisiniuose dokumentuose nėra nurodyta privaloma kū karštligės kontrolė. Ji tik paminėta ligų, apie kurių nustatymą valstybė narė privalo informuoti Europos Komisiją, sąraše. Pasaulinė gyvūnų sveikatos organizacija (OIE) taip pat nėra numačiusi tarptautinių reikalavimų dėl prekybos ribojimo iš šalių, kuriose nustatyti šios ligos židiniai.

Žmonių kū karštligė

Kū karštligė dažniau diagnozuojama asmenims, kurie kontaktuoja su gyvūnais, galinčiais perduoti ligos sukėlėją. Patogenas į žmogaus organizmą patenka per burną, kvėpavimo takus, akių junginės gleivinę ar pažeistą odą. Ligos pradinis periodas trunka nuo 8 iki 28 dienų. Per šį laikotarpį pasireiškia pirmieji ligos simptomai. Kliniškai susirgimas žmonėms pasireiškia įvairiai: į gripą panašiais simptomais, pneumonija, hepatitu, endokarditu, padidėjusia blužnimi. Kū karštligei būdingos ir veido bei akių odos kraujosruvos. Liga dažnai praeina savaime ir paprastai trunka nuo vienos iki trijų savaičių. Liga yra labai užkrečiama, nes reikia nedidelės patogenų dozės, kuri kaip aerosolis sukelia infekciją žmonėms. Didesnė rizika yra asmenims, kuriems įdėti dirbtiniai širdies vožtuvai, kurių silpnėję imuninė sistema, ar nėščioms moterims, kurioms gali pasireikšti abortai. Liga gali komplikotis endokarditu, hepatitu, encefalopatija, miokarditu, artritu, antrine bakterine infekcija.

Nemažai ligos protrūkių yra siejami su vėjo paskleistais išdžiūvusiais audiniais, užkrėstais *Coxiella burnetii*, iš vietovių, kuriose laikomos avys, ožkos ar

galvijai. Ūkininkams, fermų darbuotojams ir veterinarijos gydytojams didžiausia rizika yra suteikiant pagalbą jauniklių atsivedimo metu. Skerdyklose didesnė rizika darbuotojams, kurie turi kontaktą su infektomis skerdenomis, plaukais ar vilna. Liga gali būti perduodama ir geriant nepasterizuotą pieną, valgant termiškai neapdorotą mėsą. Laboratorijos darbuotojai, dirbantys su *Coxiella burnetii* užkrėsta medžiaga, taip pat yra rizikos grupėje. Yra nustatyti atvejai, kai, atliekant mokslinius tyrimus su subklinicine ligos forma sergančiomis avimis, užsikrėtę patys specialistai. Tyrimus atliekančios institucijos turėtų įsigyti gyvūnus iš kū karštlige neužkrėstų bandų, o ten, kur galima – geriau naudoti tik patinus.

Taikant veterinarines priemones, būtina išsiaiškinti, kurie gyvuliai serga kū karštlige. Juos turėtų prižiūrėti šia liga persirgę ar nuo jos vakcinuoti asmenys. Būtina saugotis užsikrėtimo kontaktiniu būdu ir

per dulkes, naudoti pirštines ir kaukes (respiratorius), plauti ir dezinfekuoti rankas. Svarbu naikinti erkes ir graužikus.

Žmonėms gydyti naudojami tetraciklinų grupės antibiotikai. Laiku taikant šiuolaikinį gydymą, ligos prognozė gera. Mirties atvejų pasitaiko, jei ligoniai pagyvenę, serga sunkiomis gretutinėmis ligomis ar išsivysto komplikacijos. Sergant lėtine kū karštlige, pasveikstama tik per kelis metus. Endeminėse vietovėse gali būti taikoma rizikos grupių asmenų imunoprofilaktika, vakcinuojant nuo kū karštligės. Šioje srityje labiausiai pažengusi yra Australija, kurioje jau daugiau kaip 20 metų vakcinuojami žmonės, turintys kontaktą su gyvūnais skerdyklose, ūkiuose ar su laukine fauna gamtos draustiniuose. Kū karštligė gali būti priskiriama prie profesinių ligų, kuriomis serga veterinarijos darbuotojai, kaimo žmonės, dirbantys gyvulių fermose, pienininkai, skerdyklų darbuotojai, medvil-

Ligos prevencija ir kontrolė nėra teisiškai reglamentuota Lietuvos Respublikoje, tačiau, atsižvelgiant į ligos paplitimo mastą ir galimas tolesnes plitimo tendencijas, rekomenduojama:

- ☞ nustačius kū karštligę bandoje, riboti gyvūnų judėjimą, surinkti ir kompostuoti mėšlą;
- ☞ siekiant išvengti infekcijos plitimo, endeminėse vietovėse gyvūnai turėtų būti vakcinuojami;
- ☞ sergančius gyvulius turėtų prižiūrėti nuo kū karštligės vakcinuoti asmenys;
- ☞ endeminėse vietovėse taikyti rizikos grupių asmenų imunoprofilaktiką;
- ☞ laikytis asmens higienos taisyklių;
- ☞ gerti pasterizuotą pieną;
- ☞ valgyti termiškai apdorotą mėsą.

nės, odos ir vilnų apdirbimo darbininkai. Žmogus nuo žmogaus neužsikrečia, nors teoriškai yra tikimybė užsikrėsti oro lašelininiu būdu.

Tyrimai Lietuvos galvijų bandose

Lietuvoje kū karštligės tyrimai galvijų populiacijoje buvo užmiršti ir neatliekami dešimtmečius. 2016 metų gruodį jie atnaujinti Nacionaliniame maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo instituto (NMVRVI) Serologinių tyrimų skyriuje. Lemtingai sutapo, jog, siekiant įvaldyti diagnostinių rinkinių gamintojų tyrimus, buvo paprašyta suteikti galimybę pabandyti kū karštligės diagnostiką imunofermentinės analizės metodu, nustatant antikūnus nuo *Coxiella burnetii*. Iš vienos Lietuvos bendrovės, auginančios daugiau kaip 2 tūkst. galvijų, buvo gauti kraujo serumo mėginiai abortų priežastčiai nustatyti. Atlikti tyrimai dėl bruceliozės, neosporozės, leptospirozės, Šmalenbergo ligos ir kū karštligės. Atlikus imunologinius tyrimus, kū karštligės tyrimo rezultatai nesukėlė jokių abejonių, nes iš 20 mėginių 18 buvo stipriai teigiami. Atliekant kitą tyrimą, kai 2017 m. vasarį dar viena didelė Lietuvos bendrovė, kurioje laikoma daugiau kaip 2,5 tūkst. gyvulių, kreipėsi dėl abortų problemos nustatymo, iš 24 mėginių net 21 buvo stipriai teigiamas.

2017 m. pavasario pabaigoje – vasaros pradžioje buvo atliekami pieninių galvijų bandų tyrimai dėl kū karštligės paplitimo Lietuvoje, siekiant išsiaiškinti, ar šis susirgimas dažnas pieninių galvijų bandose. Kaip parodė tyrimai (40 proc. paplitimas, 95 proc. patikimumas), beveik visose Lietuvos rajonų savivaldybėse buvo nustatytos bandos, kuriose karvės turėjo *Coxiella burnetii* antikūnus.

Atlikus epidemiologinį tyrimą, daugelyje bandų, kuriose buvo nustatyti teigiami kū karštligės atvejai, nebuvo kliniškinių požymių, pastebimų reprodukcijos sutrikimų, padidėjusio prieauglio gaišimo. Net bandų savininkai nežinojo, kad yra

tokia liga. Tačiau kai kuriose galvijų bandose buvo gana aiškių pokyčių, sukeltų *Coxiella burnetii*.

Vienintelis patikimas kū karštligės

kontrolės būdas yra vakcinacija. Tačiau šios ligos kontrolei neskiriamas finansavimas, kadangi susirgimas tiesiogiai neturi reikšmingos įtakos prekybai nei Europos Bendrijoje, nei su trečiosiomis šalimis.

Nuo kū karštligės Lietuvoje neplanuojama vykdyti vakcinacijos, finansuojamos iš valstybės biudžeto, tačiau kiekvienas galvijų, avių ir ožkų laikytojas, parengus vakcinacijos programą ir ją suderinus su VMVT teritoriniu padaliniu, galės tai atlikti savo lėšomis.

Dr. Jūratė BUITKUVIENĖ, NMVRVI, dr. Marius MASIULIS, VMVT, prof. Alius POCKEVIČIUS, LSMU Veterinarijos akademija

JAU DABAR PAGALVOKITE APIE NAUJO SILOSO KOKYBĘ

Naujos kartos siloso priedas

SAFESIL – naujas požiūris į Jūsų siloso apsaugą.

„Safesil“ sukurtas glaudžiai bendradarbiaujant su SLU, Švedijos žemės ūkio universitetu. Siekėme sukurti veiksmingą siloso priedą, pagrįstą gerai žinomais ir išbandytais saugiais ir lengvai naudojamais konservantais.

Veiklosios medžiagos yra veiksmingos nuo bakterijų, grybų ir pelėsių: kalio sorbatas (E202), kuris natūraliai atsiranda daugybėje vaisių ir uogų (pvz., šermukšniuose), natrio benzoatas (E211), kuris natūraliai atsiranda vaisiuose, pavyzdžiui, obuoliuose, ir uogose (pvz., gervuogėse), ir natrio nitritas (E250), kuris virsta dujomis ir yra ypač veiksmingas nuo nepageidautinų bakterijų, enterokokų ir klostridijų.

KALIO SORBATAS **NATRIO BENZOATAS** **NATRIO NITRITAS**

www.dimela.lt
Konsultacijos ir pardavimai
 Tel. +370 682 84254 Tel. +370 614 24849
 Tel. +370 618 84074 Tel. +370 618 36048
 Tel. +370 698 22378

Dimela Lietuva
Vardan sveiko Jūsų augintinio!

Pašalinkite nepageidaujamus toksinus su TOXFIN.

TOXFIN – tai tarsi lipni juostelė mikotoksiniams sulaukyti: suriša net sudėtingiausias mikotoksinų formas, neleidžia jiems patekti į gyvulių ir paukščių kraują, tuo pat metu palikdamas visas maistines medžiagas virškinamajame trakte.

TOXFIN sudėtyje esantis superefektīvūs, inovatyvūs ir atidžiai atrinkti ingredientai suteikia plačią ir pilnavertę apsaugą.

Rinkitės TOXFIN ir išsaugokite gyvulių ir paukščių produktyvumą.

SAFE SOLUTIONS
TOTAL NUTRITION™

TOXFIN™ TVIRTAI LAIKO MIKOTOKSINUS

NOVUS ITUS

UAB „Novus Itus“, www.novusitus.lt
Tel.: 8 614 71850 arba 8 618 14421

